

colecția autorului.

Bibliografie:

1. MICHEL Deutschland-Spezial 2011, Band 1: 1849 bis April 1945, pag. 779 – 780 ("Oberschliesen - Dienstmarken")

2. MICHEL Deutschland-Spezial 2011, Band 1: 1849 bis April 1945, pag. 569 – 570 ("Deutsches Reich - Dienstmarken")

3. Wikipedia:

a) <http://home.golden.net/~me-dals/GornySlask.html>

b) <http://bigblue1840-1940.blogspot.ro/2016/11/ClassicalStampsOfupper-silesia.html>

c) https://commons.wikimedia.org/wiki/File:DRAbstG_1920_DM_Oberschlesien_MiNrD05_B002a.jpg

d) <http://www.dcstamps.com/?p=6912>

4. Stamp Collecting World: http://www.stamp-collecting-world.com/uppersilesiablebiscite_1920.html

5. BCR Stamps: <http://blog.brcstamps.com/?p=24>

Considerații asupra emisiunii de timbre uzuale „Carol II – călare” (1)

1. Argumentul cercetării

Publicam în numerele 85 și 86 al buletinelului nostru un mic studiu privind câteva aspecte poștalo-filatelice ale României la 1932. În timpul documentării la acel material, anumite piese filatelice studiate mi-au atras atenția în mod deosebit și m-au determinat să mă orientez spre o documentare mai detaliată în acea direcție. Aminteam la finalul aceluși articol că o parte din emisiunile filatelice ale anului 1932 „*lasă loc de studiu, multe date fiind incerte și la această oră*” (1).

Una dintre aceste emisiuni o reprezintă uzualele „Carol II - călare”, asupra căreia ne vom axa atenția în cele ce urmează. Probabil pe nedrept, categoria timbrului uzual a fost marginalizată de către cercetătorii din lumea filateliei. Cauzele ar putea fi multiple: tirajul foarte mare (uneori necunoscut), reproducerea unor imagini arhicunoscute, la modă la vremea respectivă, care nu trezeau un anumit interes, valori nominale „în grafic” care permiteau francarea multor categorii de cores-

pondență și servicii poștale astfel încât erau întâlnite multe piese pe piață. Și lista ar putea continua.

Am început studiul la această emisiune filatelice, pornind de la câteva varietăți întâlnite pe piață care au stârnit discuții și controverse în mica sferă a filateliștilor cercetători din România care mai încearcă să supraviețuiască în ziua de astăzi. Căutând dovezi și argumente la problematica incipientă, am început să descopăr lucruri noi care merită evidențiate. În prezentul articol voi prezenta rezultatele activității de documentare și analiză realizate în perioada 2012 – 2017 și pe care le-am concretizat într-o pagină din catalogul filatelice personal, mereu în actualizare, disponibil în mediul on-line.

2. Încadrarea în tematică

Pe data de 8 iunie 1930 regele Carol al II-lea este încoronat ca domnitor al României. Odată cu instaurarea sa, ia sfârșit monarhia constituțională și are loc instaurarea unui regim de autoritarism monarhic. Cultul personalității noului rege se dezvoltă încă de timpuriu, după cum relatează și publicistul Daniel Marcu, membru al Asociației Internaționale a Jurnaliștilor Filatelici (AIJP), în 16 martie

2010, într-un articol postat pe site-ul Kolector intitulat: „Carol al II-lea și cultul personalității în filatelie”. Din această sursă aflăm: „numai în primele 6 luni de la proclamare, Direcțiunea Generală a Poștei, Telegrafului și Telecomunicațiilor emisesse un număr de 3 emisiuni filatelice cu portrete ale noului monarh, în diferite ipostaze, iar în cei 10 ani cât a domnit, efigia lui Carol al II-lea a apărut în nu mai puțin de 17 emisiuni de sine stătătoare” (2). Una dintre emisiunile filatelice amintite la această sursă o vom trata în cele ce urmează. În anul 2007, în cotidianul "Interesul public", expertul în filatelie Leonard Pașcanu declara într-un interviu: „Carol al II-lea a fost unul dintre cei mai mari filателиști din lume. Și această notă a regalității a imprimat și altor persoane din jur dragostea pentru timbre. Era un cult emiterii timbrilor în perioada regalității. Era foarte important cum apare chipul suveranului pe timbru sau alte teme. Regii aveau niște persoane specializate care se ocupau de colecțiile lor, custozii colecțiilor regale. Deci era o pasiune de elite, asta vreau să subliniez” (2). În această sursă bibliografică se pot găsi mult mai multe informații privind premisele dezvoltării cultului personalității în filatelia românească.

Ideea că regele Carol al II-lea era un mare filatelist, iar pe timpul domniei sale machetele multor emisiuni de timbre purtau semnătura sa de aprobare, este confirmată și de ing. Cris-

tian Scăiceanu într-un articol publicat recent în buletinul nostru: „*Filatelist pasionat, regele Carol al II-lea s-a implicat activ în activitatea de emiterie a mărcilor poștale în timpul domniei sale. Regele stabilea ce serii de timbre urmau să fie tipărite, având grijă ca numărul de timbre puse în circulație să nu fie prea mare. (...) S-a preocupat în alegerea subiectelor mărcilor, stabilirea valorilor nominale, a detaliilor de desen și a culorilor în care urmau să fie imprimate timbrele și au fost supuse aprobării regale machetele grafice ale unor mărci.*” (3).

Pornind de la aceste considerente, aș putea afirma că cea de a noua emisiune în care apare imaginea regelui Carol al II-lea ar putea coincide cu aniversarea a doi ani de la încoronarea sa. Emisiunile anterioare în care apare imaginea suveranului sunt redată în tabelul 1.

3. Caracteristicile tehnice ale emisiunii

Emisiunea filatelică Carol II – călare (figura 1) a fost pusă în circulație de către administrația poștală din România prin Direcțiunea Generală a Poștei, Telegrafului și Telecomunicațiilor (D.G.P.T.T.) în jurul datei de 8 iunie 1932, probabil cu prilejul aniversării a doi ani de la urcarea pe tron a regelui. Este compusă dintr-un singur timbru având valoarea nominală de 10 lei. Catalogele filatelice consultate nu oferă nici o informație privind data exactă a punerii în circulație, singura mențiune fiind iunie 1932.

Cea mai timpurie urmă de ștampilă pe care am identificat-o pe mărcile studiate purta data de 12-IUN-932 (figura 2), ceea ce mă duce cu gândul că ziua de 8 (miercuri) ar fi fost o zi plauzibilă pentru punerea în circulație a acestui timbru (așa numita „prima zi a emisiunii”). Din păcate, din cauza ștampilei îmbăscite, nu am putut des-

Nr. crt.	Data	Numele emisiunii	L.P.	Număr valori	Observații
1.	19.12.1930	Efigia regelui Carol II	86	11	Pe lângă seria dantelată există și 3.000 serii nedantelate
2.	04.10.1930	Carol II Poșta Aeriană	87	4	
3.	???.?.1930	Carol II Uzuale	88	3	500.000 serii dantelate și 1.000 serii nedantelate
4.	10.05.1931	Centenarul armatei române	89	7	Carol al II-lea apare pe timbrul cu valoarea nominală de 16 L
5.	10.05.1931	Semicentenarul regatului	91	5	Bustul lui Carol II în medalion apare timbrele cu valorile nominale de 1 L și 6L, iar pe timbrul cu valoarea nominală de 10 L apare efigia sa alături de regii Ferdinand și Carol I
6.	15.11.1931	Trei regi	92	1	Pe lângă seria dantelată există și 50 serii nedantelate
7.	08.06.1931	Expoziție cercetășească	93	5	Carol al II-lea apare pe timbrul cu valoarea nominală de 6+6 L
8.	???.?.1932	Carol II - Uzuale	96	10	

Tabelul 1 - Emisiuni filatelice anterioare în care a fost reproducă imaginea regelui Carol al II-lea [4]

Stânga: Figura 1 - Timbrul standard Carol II - călare, L.P. 97
Dreapta: Figura 2 - Timbrul cu data „timpurie”: 12 - IUN - 932

cifra localitatea de expediție.

În continuare misterul „primei zile” de punere în circulație plutește în aer, dezvăluirile recente scotând la iveală că regele „a fost adeptul aniversării la cifre rotunde - 25, 50 sau 100 ani” chiar dacă de-a lungul timpului i s-au făcut mai multe propuneri de emitere de mărci poștale, el le-a refuzat categoric (3). Prin urmare teoria cu punerea în circulație a prezentei emisiuni la aniversarea a doi ani de la urcarea pe tron a regelui nu ar avea o verticalitate solidă. Așteptăm să vedem ce ne dezvăluie cercetările viitoare în acest sens.

Emisiunea a avut putere de francare până pe data de 1 septembrie 1937, când a fost retrasă din circulație prin Ordinul D.G.P.T.T. cu numărul 143.347/1937.

Timbrele aveau dimensiunea standard de 21,5 x 29 mm și au fost tipărite monocrom (albastru) pe hârtie albă cu filigran C.C., în coli finite a 100 de timbre. Când spun dimensiune mă refer la cadrul timbrului (suprafața tipări-

Figura 3 - Suprapunere de mărci ce demonstrează existența unor dimensiuni diferite [5]

tă), fără a lua în calcul marginile albe ale acestuia. După cum veți putea observa din reproducerile acestui articol, marginile albe au diferite valori, în funcție de debitarea timbrelor din coală.

Utilizarea calculatorului personal, împreună cu o suită de aplicații de grafică digitală, poate fi o unealtă practică în studierea și analizarea pieselor filatelice din propria colecție. În acest sens, metoderul Max Peter a realizat o metodologie de studiu prin care demonstrează științific că există ușoare diferențe

de dimensiune a mărcilor, după cum se poate observa și din figura 3.

Pentru a demonstra acest lucru, autorul a scanat două mărci printr-o singură operație, fapt ce asigură respectarea aceluiași preferințe: rezoluție identică și citirea concomitentă a mărcilor de către senzor. Cele două imagini a fost separate mai apoi pe două „straturi” diferite, cel aflat deasupra având o transparență de circa 45% față de opacitatea normală. Prin deplasarea fină pe orizontală și verticală a stratului aflat deasupra, s-a realizat alinierea desenului celor două mărci față de colțul drept superior. Examinând apoi colțul opus se observă diferențe evidente care nu pot fi generate decât de dimensiunea diferită a desenului celor două mărci (5). O altă tehnică, mai puțin spectaculoasă pentru cei inițiați, o reprezintă și prelucrarea imaginilor suprapuse prin intermediul parametrilor de diferențiere. Acest procedeu evidențiază diferențele între două straturi suprapuse. Cei interesați pot obține mai multe informații lecturând resursa bibliografică amintită.

Filigranul C.C. (de tip XIII cum este cunoscut în literatura de specialitate românească) a apărut în anul 1931 și este întâlnit în cele patru poziții reproduse în figura 4. Aceste variante au luat naștere în funcție de poziția hârtiei la introducerea în mașina de imprimat. Într-un articol apărut în 2015 se susține ideea că denumirea de filigran CC ar fi eronată, în

Figura 4 - Cele patru poziții cunoscute ale filigranului CC [4]

realitate denumirea corectă ar trebui să fie filigran C II (regele Carol al II-lea). Acest tip de filigran a avut o utilizare de peste zece ani (6).

Definițiile date de-a lungul timpului filigranului (filatelic) uneori mai mult încurcă decât descurcă. Într-un articol al unei e-riste destinate colecționarilor este dată o parte a definiției propuse de Marcel Dănescu în dicționarul specializat "Filatelia de la A la Z", București, Sport-Turism, 1978, p.133, din care am să reproduc partea care ne interesează: „*FILIGRAN. Semn distinctiv sau inscripție constând din desene, cifre, linii, litere, formate în masa hârtiei sau imprimate acesteia. Filigranul este folosit ca marcă de fabricație pentru a indica proveniența hârtiei, iar la hârtiile de valoare (bilete de bancă, mărci postale etc.) pentru a preveni și împiedica falsificarea lor*”.

(va urma)

**ing. Alexandru Leonard POP -
Baia Mare**

Bibliografie:

1 - Pop, Leonard Alexandru - Câteva aspecte poștalo-filatelicale ale României la 1932 (2), Filatelistul Feroviar, nr. 86, pag. 45, 2017

2 - Marcu, Daniel - Carol al II-lea și cultul personalității în

filatelic, pe site-ul Kolector.ro din 16 martie 2010. Citat la 23 iunie 2016.† <http://kolector.ro/2010/03/16/carol-al-ii-lea-si-cultul-personalitatii-in-filatelic/>.

3 - Scăiceanu, Cristian Andrei - Regele Carol al II-lea, un mare filatelist, Filatelistul Feroviar, nr. 86, pag. 36, 2017

4 - Tudor Gheorghe - Mărcile poștale românești 1858-2009, București, Editura Călăuza filatelistului, 2009. ISBN 978-973-0-05451-4.

5 - Max, Peter - Tehnica de calcul te poate ajuta dacă o folosești, pe site-ul Romanian Stamps News. din 10 octombrie 2016. Citat la 29 noiembrie 2016.† <http://romanianstampnews.blogspot.ro/2016/10/tehnica-de-calcul-te-poate-ajuta-daca-o.html>.

6 - Găbureac, Sergiu-Marian - Tipuri de hârtie cu filigran utilizate la tipărirea emisiunilor poștale românești (I). Din lumea colecționarilor - info-hobby, vol. 20, nr. 1, 2015, ediție electronică vizibilă la <http://bdrf.hol.es/articole/83-tipuri-de-hartie-cu-filigran-utilizate-la-tiparirea-emisiunilor-postale-romaneesti-i>

Stimați colegi,

Câțiva membri ai Asociației Filateliștilor Feroviari din România (A.F.F.R.) au propus să se elibereze membrilor activi începând din anul 2017, o legitimație din care să rezulte apartenența la asociație. Nu se cunoaște până acum dacă aceasta ar putea fi luată în considerare pentru asistarea gratuită la diferitele manifestări din domeniu, dar constituie o amintire plăcută pentru fiecare membru, că a făcut parte din asociație și a contribuit la realizarea buletinului informativ trimestrial "Filatelistul Feroviar". Am prevăzut rubricile pentru achitarea cotizației pe fiecare an, urmând a trimite un însemn care să fie aplicat de fiecare membru pe legitimația proprie.

Consiliul de Conducere al A.F.F.R.